

Ouderblik

Ouders en STICORDI-maatregelen
op school

Inhoud

Inleiding	3
Poll bij ouders GO! over STICORDI-maatregelen.....	4
Definitie en gebruik van STICORDI-maatregelen in het GO! onderwijs.	5
STICORDI-maatregelen in het M-decreet.....	8
Hoe ervaren leerlingen STICORDI-maatregelen?	9
Wat betekenen STICORDI-maatregelen voor ouders?.....	11
De grootste struikelblokken voor ouders.....	15

Inleiding

Met deze ouderblik willen we verduidelijken wat STICORDI-maatregelen zijn, naar ouders in de eerste plaats maar ook naar leerlingen en directies. Sinds de komst van het M-decreet zijn STICORDI-maatregelen onlosmakelijk verbonden met de onderwijspraktijk. Elk kind dat het nodig heeft, moet er gebruik van kunnen maken en elke school moet ze kunnen aanwenden. Deze bundel belicht de kant van ouder en leerling met betrekking tot STICORDI-maatregelen. Voor hen zijn de maatregelen immers meer dan een technisch hulpmiddel dat geïmplementeerd moet worden in de schoolloopbaan. Dikwijls hebben de maatregelen niet enkel een praktische impact maar ook een emotionele en sociale, vaak brengen ze dan ook gemengde gevoelens teweeg.

Poll bij ouders GO! over STICORDI-maatregelen

52% van de ouders die onze poll beantwoordden, wisten niet wat STICORDI-maatregelen waren. Van de ouders die de maatregelen kenden, had toch amper 27% een kind dat de maatregelen gebruikte.

De ouders wiens kinderen de maatregelen gebruikten gaven vooral remediërende en compenserende maatregelen op als gebruikte maatregelen. Slechts 1 ouder haalde ook de positieve benadering aan als maatregel. Dit hoeft natuurlijk niet te betekenen dat bij de andere ouders de maatregel niet wordt toegepast, het kan ook zijn dat ouders dit niet als maatregel zien maar eerder als vanzelfsprekend. 100% van deze ouders gaf ook aan dat STICORDI-maatregelen wel degelijk helpen voor hun kind. Een veel terugkomende opmerking was wel dat ouders vanaf het secundair minder zicht hebben op welke maatregelen gebruikt worden en de indruk krijgen dat de school er niet intensief mee bezig is.

Van alle ouders die onze poll invulden, had slechts 22% een kind met een leerstoornis. Dyslexie nam daarbij de grootste plaats in. Een kleine 10% had een kind met een leerprobleem, anders dan een leerstoornis.

Definitie en gebruik van STICORDI-maatregelen in het GO! onderwijs.

Wanneer een leerling (tijdelijk) moeilijkheden heeft bij het leren en daardoor beperkt wordt in zijn deelname aan het onderwijsgebeuren, kunnen STICORDI-maatregelen een uitkomst bieden.

Sticordi -maatregelen zijn aanpassingen en praktische hulpmiddelen waardoor het kind de nodige ondersteuning ontvangt om deel te nemen aan het onderwijs.

Vaak worden STICORDI-maatregelen in verband gebracht met leerstoornissen zoals dyslexie, dyspraxie,... Toch gaat het GO! onderwijs ervan uit dat STICORDI-maatregelen ingebed kunnen worden in de natuurlijke onderwijssetting en zo ten goede kunnen komen van alle kinderen die ze nodig hebben, met of zonder officiële diagnose.

Het GO! onderwijs gebruikt volgende definitie van STICORDI-maatregelen:

*“STICORDI-maatregelen zijn **noodzakelijke of aanbevolen, vakgebonden en vakoverschrijdende** maatregelen die het leren van leerlingen ondersteunen. Sticordi is een letterwoord dat staat voor **Stimuleren – Compenseren – Remediëren – Dispenseren**. Soms wordt de “R” dubbel gebruikt en wordt ook **Relativeren** ingevoegd. Het is duidelijk dat Sticordimaatregelen en in het bijzonder de dispenserende maatregelen, gevolgen hebben voor de **evaluatie** en de **deliberatie**.”*

Noodzakelijk en aanbevolen

Noodzakelijke maatregelen zijn maatregelen die 'moeten' genomen worden. Regelmatig wordt nagegaan of de maatregel gebruikt wordt en of ze ook efficiënt én effectief is. De klassenraad beslist of de maatregel noodzakelijk blijft. Aanbevolen maatregelen worden occasioneel genomen, meestal op 'aanvoelen' van de leerkracht.

Vakgebonden en vakoverschrijdend

Maatregelen die nodig zijn voor sommige vakken, zijn vakgebonden. Bijvoorbeeld de vrijstelling voor dictee in alle taalvakken. Maatregelen die nodig zijn in alle vakken, zijn vakoverschrijdend. Bijvoorbeeld meer tijd krijgen om toetsen en examens af te werken.

Stimuleren

Is het ondersteunen van de affectieve component van het leren. Leerproblemen zorgen vaak voor een negatief zelfbeeld bij de leerlingen. De leerkracht gaat hier dan ook sterk inzetten op de mogelijkheden van de leerlingen en dit benadrukken in zijn communicatie. De leerkracht vertrekt van wat een leerling kan en brengt geduld en begrip op voor zijn moeilijkheden. Zo gaat een leerkracht bijvoorbeeld niet vergelijken tussen leerlingen onderling, of een leerkracht stimuleert de leerlingen om ondersteuning te vragen.

Deze stimulerende maatregelen zijn perfect te integreren in het lesgebeuren en komen alle leerlingen ten goede, ook als er geen leerproblemen bestaan op dat moment. Een leerkracht kan deze maatregel gemakkelijk inbedden in een vanzelfsprekende attitude naar de leerlingen toe.

Compenseren

Compenseren is middelen toelaten die het leren gemakkelijker maken of die de negatieve gevolgen van de leerproblemen verminderen. Enkele voorbeelden: meer tijd krijgen, leessoftware gebruiken, een rekenmachine gebruiken, een lessenaar met buikuitsparing voor zijdelingse steun.

Remediëren

Bij het remediëren krijgen de leerlingen uitgebreider of intensiever instructies of strategieën aangereikt om in de toekomst zelfstandiger te kunnen handelen. Zo gaat de leerkracht bijvoorbeeld de leerling apart uitgebreider en uitvoeriger instructies geven of leerstof extra uitleggen als de leerling daar behoefte aan heeft. De leerkracht kan de leerling ook een aantal strategieën aanleren waarmee de leerling zichzelf in de toekomst verder kan ondersteunen, bv. mindmappen, spellingsstrategieën,...

Soms wordt er gesproken van Relativeren, dit gaat over veranderingen die de didactische eisen reduceren. De leerkracht zorgt er in dit geval voor dat de leerstof niet onnodig moeilijker wordt gemaakt en dat klas- en huistaken dienen om te herhalen en geen nieuwe leerstof aanbrengen.

Dispenseren

Bij dispensatie krijgt de leerling vrijstelling van bepaalde onderdelen van het leerplan. Deze worden wel vervangen door gelijkwaardige doelstellingen zodat de (eind)certificering (het getuisschrift of diploma) niet in het gedrag komt.

Enkele voorbeelden van dispenseren:

- Een leerling wordt vrijgesteld van hoofdrekenen met moeilijke getallen maar leert rekenen met moeilijke getallen met een zakrekenmachine.
- Een leerling wordt vrijgesteld van een zinnendictee. Ter vervanging krijgt hij een gatendictee waar hij de ontbrekende woorden moet invullen of hij krijgt de tekst van het dictee mee zodat hij zich grondig kan voorbereiden.
- Een leerling krijgt vrijstelling voor plastische opvoeding en krijgt ter vervanging een theoretische opdracht voor dat vak.

Soms wordt er gesproken van Relativeren, dit gaat over veranderingen die de didactische eisen reduceren. De leerkracht zorgt er in dit geval voor dat de leerstof niet onnodig moeilijker wordt gemaakt en dat klas- en huistaken dienen om te herhalen en geen nieuwe leerstof aanbrengen.

Er zijn een paar kanttekeningen te maken bij dispenserende maatregelen:

1. Bij hoogbegaafden die worden vrijgesteld, is er geen sprake van dispensatie; zij worden verondersteld de doelstellingen wel te hebben behaald in een kortere tijdspanne.
2. In het secundair onderwijs, in het geval dat handicap, ziekte of ongeval het volgen van bepaalde vakken belet, kan de klassenraad het lesprogramma aanpassen én een spreiding over twee schooljaren toestaan.
3. De klassenraad noteert de aard van de dispensatie, de aard van de vrijstelling en de aard van de gelijkwaardige vervangingsonderdelen. Hierbij houdt ze rekening met het vervolgtraject van de leerling (vervolgonderwijs of arbeidsmarkt).
4. Bij dispensatie moeten de leerlingen gestimuleerd worden om de gedispenseerde onderdelen in te oefenen door middel van een vervangende opdracht.

Dispensatie van volledige vakken kan enkel gegeven worden als er sprake is van een ziekte of handicap, niet in geval van leerproblemen of leerstoornissen.

Het gebruik van STICORDI-maatregelen is geen statisch gegeven maar een proces. Leerlingen kunnen op sommige momenten in hun schoolloopbaan behoefte hebben aan ondersteunende maatregelen terwijl de hulp op andere momenten dan weer niet meer nodig is. Of de aard van de behoefte kan veranderen; maatregelen die op een bepaald moment erg efficiënt zijn, zijn dat later misschien niet meer, er kan dan behoefte aan andere maatregelen zijn.

Evaluatie

Omdat compenseren en dispenseren ingrijpende maatregelen zijn, moeten ze met de nodige reserve toegepast worden. Compenseren en dispenseren heeft gevolgen voor de evaluatie. Bij het vastleggen van compensatie en dispensatie, moet meteen ook vastgelegd worden op welke manier de leerling geëvalueerd zal worden om te beoordelen of hij dezelfde of evenwaardige doelstellingen behaalde.

Deliberatie

Bij de deliberatie oordeelt de klassenraad of de leerling de vooropgestelde doelstellingen heeft behaald. Bij dispensatie bekijkt ze of de op voorhand bepaalde, evenwaardige doelen zijn bereikt.

! Op het getuigschrift/diploma worden de gebruikte maatregelen niet vermeld.

STICORDI-maatregelen in het M-decreet

In het M-decreet is de definitie van STICORDI-maatregelen opgenomen. STICORDI-maatregelen worden hierbij beschouwd als een onderdeel van het zorgcontinuüm.

Van elke school wordt verwacht dat ze kundig genoeg is om alle leerlingen een minimum aan zorg aan te bieden, dit noemen we de **basiszorg**. Heeft een leerling meer zorg nodig dan gaat men over tot **verhoogde zorg**, blijkt deze nog niet toereikend, dan spreken we van een **uitbreiding van zorg**. Kan een leerling niet meer terecht in het reguliere traject, dan kan hij in zijn huidige of nieuwe school onderwijs volgen met een **IAC** (Individueel Actieplan).

STICORDI-maatregelen dienen genomen te worden in de fase van **verhoogde zorg**, van zodra er problemen opduiken.

Het M - decreet vermeldt dat deze maatregelen ingezet kunnen worden voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften worden gezien als:

Leerlingen met langdurig en belangrijke problemen die ervoor zorgen dat ze niet goed kunnen deelnemen aan het onderwijs. De problemen die hieronder vallen zijn het gevolg van een samenspel tussen:

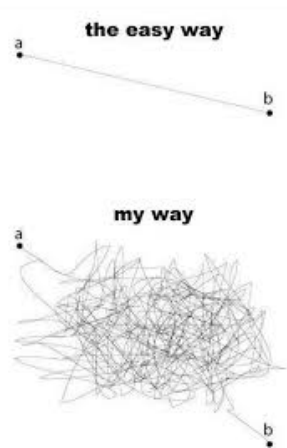
- 1 . één of meerdere beperkingen in het functioneren op mentaal, psychisch, lichamelijk of zintuiglijk vlak en;
2. beperkingen bij het uitvoeren van activiteiten en;
3. persoonlijke en externe factoren.

Hieruit kunnen we afleiden dat STICORDI-maatregelen niet enkel kunnen ingezet worden in het geval van een officiële diagnose van een leerstoornis, iets waar vroeger soms naar gevraagd werd voor de school hulp wou bieden. Bovendien kan er ook niet meer automatisch doorverwezen worden naar het buitengewoon onderwijs. Met uitzondering van type 5, zal er door het CLB aangetoond en gemotiveerd moeten worden dat de school met de leerling het zorgcontinuüm heeft doorlopen, STICORDI-maatregelen heeft genomen en dat ook deze ontoereikend zijn om het kind te laten deelnemen aan gewoon onderwijs. Wanneer de STICORDI-maatregelen al duidelijk ontoereikend zullen zijn vooraleer er mee wordt gestart, moet ook dit gemotiveerd worden door het CLB.

Online kan je het [decreet](#) volledig lezen.

Hoe ervaren leerlingen STICORDI-maatregelen?

Degene die het meest de impact van de STICORDI-maatregelen ervaren, zijn zonder twijfel de leerlingen. Wat dit voor een leerling betekent en wat zijn wensen zijn, daar wordt doorgaans minder bij stilgestaan. Vooral bij lagere schoolkinderen wordt er dikwijls over het hoofd van het kind beslist.

Marijke Van Kerckhove schreef in 2010 een thesis over de beleving van een aantal van deze leerlingen uit het basisonderwijs. Wij spraken in september met mama Kaat en Tijn over de beleving hierrond in het kader van de overstap lager/secundair onderwijs.

Wij bundelden deze ervaringen en geven hier alvast een schets van de beleving van leerlingen rond STICORDI-maatregelen. Hoewel het hier gaat om kinderen met een leerstoornis, is er niks dat erop wijst dat de genoemde ervaringen niet ook zouden veralgemeend worden naar kinderen met leerproblemen.

Leerlingen met een leerstoornis vertrekken met een lager zelfbeeld wat betreft hun schoolse presteren, ze schatten hun kunnen en mogelijkheden lager in dan anderen. Wanneer de kinderen zich ook nog bevinden in een klas die de leerstof globaal veel sneller opneemt, hebben deze kinderen het moeilijk om te functioneren.

Vaak leggen de kinderen de oorzaak van hun successen extern (afhankelijk van anderen) en zien ze de oorzaak van hun falen als intern (bij zichzelf). Ouders en leerkrachten hebben een grote invloed op het zelfbeeld van het kind door de manier waarop ze omgaan met sterktes en zwaktes.

Of een kind gemotiveerd is om te leren en te presteren, is terug te koppelen naar het voorgaande: een kind dat een positief zelfbeeld heeft en gelooft dat de oorzaak van zijn succes intern ligt, zal meer gemotiveerd zijn om te presteren.

Ook de omgeving speelt hier weer een belangrijke rol; is er een positieve kind - leerkrachtrelatie en wordt het kind ook positief bekrachtigd door de ouders, dan heeft dit een duidelijk positief effect op de ontwikkeling.

Ook wat betreft sociale omgang, blijkt die moeilijker te verlopen wanneer er leerproblemen zijn. Toch kunnen we ook hier aannemen dat de schoolcultuur en de attitude van de ouders doorslaggevend zijn en een positieve of negatieve kentering kunnen teweeg brengen. Emotionele en schoolse betrokkenheid zijn een belangrijke positieve factor voor een positieve ontwikkeling op dit vlak. Een duidelijke positieve communicatie en samenwerking tussen ouders en leerkracht zorgt ervoor dat het kind een positieve zelfwaarde behoudt.

Wat betreft de STICORDI-maatregelen en de invloed op het persoonlijk welbevinden van de kinderen, kwam uit het onderzoek van Marijke Van Kerckove naar voren dat ze heel wat emoties teweeg brengen. Vooral in het begin, wanneer het gebruik van de STICORDI-maatregelen nog nieuw en geen gewoonte is, vinden de kinderen de aanpassingen meestal niet leuk. Na een tijd voelen ze zich beter in hun vel omdat de leersituatie aangepast is.

Zowel ouders, leerkrachten als leerlingen zijn vaak onzeker over het gebruik van de maatregelen. Wanneer dit vermeden kan worden, zal het kind ten volle van de effecten van de STICORDI-maatregelen kunnen profiteren.

"Hij heeft het nog altijd moeilijk om anders te doen dan anderen. Hij mag tijdens een toets die fiches gebruiken maar hij laat liever die fichemap dan nog dicht dan dat hij gaat opzoeken. Ik moet daar echt op hameren van 'Komaan!', of die fichemap zelf al openleggen van 'Kijk er toch maar eens naar.' Hij weet wel dat het moeilijk gaat maar hij denkt wel dat het toch wel zal lukken. Daar heeft hij het zelf wel heel moeilijk mee." (juf van Vincent, 10 jaar)

'Daarnet vertelde je dat Sprint helpt, vond je dat in het begin ook?' 'In het begin vond ik het echt niet leuk.' 'Waarom niet?' 'Omdat ik altijd zo apart moest gaan zitten.' (Jonathan, 11 jaar).

Ouders, leerkrachten en kinderen zijn het er wel over eens dat de STICORDI-maatregelen een positieve impact hebben op het schools functioneren. Dankzij de differentiërende en compenserende maatregelen wordt de druk minder en hebben de kinderen meer succeservaringen, leren wordt terug leuker in plaats van enkel frustratie te geven. Hierdoor maken ouders zich ook minder zorgen over de punten van hun kind.

Bij jongere kinderen, die nog maar net gestart zijn met de maatregelen, is de weerstand tegen het gebruik nog groter en zij zijn minder enthousiast over de maatregelen dan de oudere kinderen, die het gebruik meer gewoon zijn.

De meeste kinderen hebben een laag schools zelfbeeld, het gebruik van STICORDI-maatregelen verbetert dit zelfbeeld, maar helpt niet altijd alle problemen van de baan. Veel kinderen hebben ook faalangst, we veronderstellen dat deze faalangst ook toeneemt naarmate er langer gewacht wordt om in te grijpen en zorg te bieden aan het kind. Ouders en leerkrachten zijn ervan overtuigd dat het gehele zorgkader rond een leerling een positieve bijdrage levert aan het zelfbeeld van het kind.

'Hij weet heel goed wat zijn probleem is, hij weet het heel goed en ik denk dat we allemaal in de groep die hem begeleidt, hem daarin proberen te motiveren en kijk vent ge hebt capaciteiten, ge doet wat ge kunt ge werkt zeer veel en dat is het voordeel.' (meester van Lennart, 11 jaar)

'Merk je dat de veranderingen helpen?' 'Ja, het helpt, want rekenen in het vijfde leerjaar is nu veel te moeilijk voor mij' (Ineke, 10 jaar)

De houding van de klas tegenover het gebruik van STICORDI-maatregelen, is iets wat veel kinderen belangrijk vinden én dat hen ook zorgen baart. Hoewel de kinderen beseffen dat ze de maatregelen nodig hebben, proberen sommigen het toch te verstoppen. Ze zijn ook erg gevoelig en bang voor opmerkingen uit de klas hierover. Liever zijn ze gewoon zoals de rest en geen uitzondering, sommigen proberen dan ook te verstoppen dat ze de maatregelen gebruiken.

"Soms komen er wel eens vragen van 'Waarom mag hij dat doen?' Ik heb dan ook zo bijvoorbeeldens aan de andere leerlingen laten horen wat hij nu eigenlijk hoort in de koptelefoon." (meester van Jeroen, 9 jaar)

Dat het gebruik van STICORDI-maatregelen een grotere invloed heeft op het schoolse leven van een kind dan enkele op het leertechnische is wel duidelijk. Wat ook sterk naar voren komt is dat de positievere impact groter en duidelijker wordt naarmate het gebruik van STICORDI-maatregelen meer ingeburgerd raakt. Dit was ook erg duidelijk bij Tijn, die we eerder interviewden. Hij maakte toen de overstap van lager naar secundair onderwijs, mét STICORDI-maatregelen. Voor Tijn waren de STICORDI-maatregelen een gewoonte en een bijkomstigheid in zijn schoolloopbaan, iets waar hij wel aan gewend geraakt was en niet zo erg meer wakker van lag.

Hoewel Tijls dyscalculie er niet mee werd opgelost en hij dit altijd mee zal dragen en er ook soms last van heeft in andere vakken dan wiskunde, drukt het geen stempel op al zijn vakken. Tijn voelt zelf goed aan dat hij sterk is in andere dingen. Dit ligt aan zijn eigen positieve attitude, die zonder twijfel mee gedragen en gesterkt werd door zijn ouders en leerkrachten. Zij namen steeds een open en bekrachtigende houding aan ten opzichte van de problemen die boven kwamen drijven.

Het volledige interview over Tijn kan je nog eens herlezen, als je wil: [Met dyscalculie naar het secundair.](#)

Ook de volledige [masterproef van Marijke Van Kerckhove](#) kan je inkijken.

Wat betekenen STICORDI-maatregelen voor ouders?

Hoe ervaren ouders de impact van Sticordimaatregelen op hun kind en hun gezinsleven? Wij zaten rond de tafel met 12 ouders uit het Leuvense. De meesten hadden kinderen in het secundair, een paar ouders hadden kinderen in de lagere school. Eén van hen had al bijna allemaal afgestudeerde kinderen.

Het verschil tussen basis en secundair

Het cultuurverschil tussen lager en secundair onderwijs is meteen duidelijk wanneer ouders hun ervaringen vertellen.

In het lager onderwijs zijn de leerkrachten veel meer bereikbaar en gemakkelijker te benaderen dan in het secundair. Ouders worden ook betrokken in de zorgopzet en het multidisciplinair overleg tussen CLB, directie, leerkrachten en zorgcoördinator.

In het secundair onderwijs hebben de ouders moeite om de leerkrachten te bereiken en overleg met hen te krijgen. Een ouder geeft aan dat de dingen enkel lopen zoals het moet en hun kind de nodige zorg krijgt omdat ze enorm veel tijd geïnvesteerd hebben om een band met alle leerkrachten te krijgen. Elk jaar moeten ze daar wel opnieuw tijd in investeren omdat er telkens nieuwe leerkrachten zijn. Een ouder geeft ook aan dat dit een ongelijke behandeling in de hand werkt; zij zijn immers mondige ouders die gemakkelijk die stap richting de leerkrachten kunnen zetten maar niet iedereen durft dit, of is mondig genoeg, of heeft zelfs de tijd daarvoor. Kinderen van ouders die niet mondig genoeg zijn, vallen dus uit de boot want zij krijgen niet dezelfde hulp.

Toch geven de ouders aan dat de leerkracht een doorslaggevende rol heeft. Ook de onderwijsmethode heeft een grote invloed op het leerproces van de kinderen.

Nood aan betere basiskennis van STICORDI-maatregelen

Leerkrachten zijn onvoldoende opgeleid over leerstoornissen, vinden de ouders. Ze hebben ervaren dat de leerkrachten niet goed op de hoogte zijn van wat de leerproblematieken inhouden en ook niet hoe STICORDI-maatregelen kunnen helpen of waartoe ze dienen. Daardoor passen niet alle leerkrachten de STICORDI-maatregelen toe of worden de maatregelen niet toegelaten in alle omstandigheden; zo mogen leerlingen de maatregelen bijvoorbeeld wel toepassen bij toetsen maar niet bij examens.

Een aantal ouders vertelt dat leerlingen op deze school op hun examen een D moeten schrijven om aan te tonen dat ze een leerstoornis hebben. Dat vinden sommige ouders stigmatiserend, ze vinden dat de leerkrachten moeten zorgen dat ze op voorhand weten van de leerlingen wie een leerstoornis heeft.

Andere ouders vinden dan weer dat de leerkrachten teveel leerlingen hebben en dit niet kunnen onthouden en dat dit net een goede manier is om de aandacht te vestigen op de leerproblematiek. Sommige ouders zijn niet op de hoogte van deze gewoonte op de school en betwijfelen of hun kind dit zelf wel weet.

Sommige leerkrachten komen graag tegemoet aan de zorgnood van de leerling en passen zonder probleem de STICORDI-maatregelen toe, zeggen de ouders. Er is echter geen eenduidige toepassing van de maatregelen. Enkele leerkrachten maken het de leerlingen gewoon gemakkelijker of zelfs te gemakkelijk, waarschijnlijk wél met de beste bedoelingen.

De grootste nood ligt volgens de ouders vooral in de basiskennis van de leerkrachten waarin duidelijk de kennis over leerzorg en STICORDI-maatregelen ontbreekt.

Ouders zien een mogelijkheid in de bijscholingen die leerkrachten doorheen hun loopbaan volgen; via deze weg zouden leerkracht allang bijgespijkerd kunnen zijn.

Beter cursusmateriaal

Er kan volgens een ouder al heel wat bereikt worden als de cursussen beter geschikt zouden zijn voor leerlingen met een leerproblematiek. Wanneer de cursussen duidelijk zouden zijn van structuur, een geschikt lettertype zouden hebben, geen invulteksten zouden bevatten en er niet teveel storende 'leuk makende' elementen in zouden staan, zou het dit al heel wat makkelijker maken. Dit doet ook geen afbreuk aan de cursussen maar komt de helderheid ervan ten goede voor alle leerlingen.

Eén ouder is ook voorstander van het werken met dubbele cursussen en het vanzelfsprekend doorgeven van de verbeter sleutels aan de ouders, zo kunnen zij hun kind thuis gemakkelijker begeleiden. Nu zijn ouders hiervoor afhankelijk van de goodwill van de school.

Wat betreft de bedoelingen van de school, zijn alle ouders het eens; de school heeft zeker de beste bedoelingen om goed om te gaan met leerstoornissen. Bij de kennismaking met de school kregen de ouders de verzekering dat de school de STICORDI-maatregelen vanzelfsprekend zou toepassen. Van het CLB kregen de ouders ook een lijst met maatregelen waarbij ze mochten aankruisen op welke maatregelen hun kind beroep wou doen.

Met de intentie van hun school is zeker niets mis, de houding van de directie is zeker één van bereidheid en goede wil t.o.v. STICORDI-maatregelen. Ouders geven hierbij ook aan dat de directie een cruciale rol speelt in de aanpak van leerstoornissen binnen een school. Toch vragen de ouders zich af wat er achteraf met de lijst is gebeurd: ze hebben geen verdere informatie gekregen over welke maatregelen toegepast zouden worden in welke vakken. Ze vragen zich af of de leerkrachten de lijst wel gekregen hebben en of aan hen wel doorgegeven is welke van hun leerlingen met leerstoornissen kampen. Ouders ervaren dat het gebrek aan duidelijke communicatie hierover tussen school, CLB en leerkrachten een hinderende factor is en een goede en gestructureerde begeleiding van leerlingen met een leerstoornis, tegenhoudt.

Met het CLB hebben een aantal ouders wel goede ervaringen, ze hebben daar zeker steun en antwoorden gevonden. Er zijn ook leerkrachten die erg hun best doen om de Sticordimaatregelen te respecteren, die er erg positief tegenover staan en de moeite doen.

Inspraak in de aanpak rond Sticordi

Het opstellen van een aanpak is naar mening van de ouders iets dat zeker in samenspraak met hen moet gebeuren. Ze vinden het belangrijk dat ouders en school samen gaan zoeken naar wat het beste werkt. Niet alle maatregelen zijn even geschikt voor elke leerling of elke stoornis en wanneer ouders betrokken worden in de zoektocht, kunnen zij thuis verderzetten wat ook op school gebeurt. Zo kunnen school en ouders mekaar ervaring en advies doorgeven en krijgt de leerling sneller de juiste hulp en begeleiding.

Eén ouder komt met het idee van een contract; aan het begin van een schooljaar of bij een inschrijving in een school wordt dan een contract opgesteld waarin wordt vastgelegd welke maatregelen zullen aangewend worden. Zo is het duidelijk voor alle betrokkenen welke maatregelen van toepassing zijn. Leerkrachten moeten dan een kopie van dit contract krijgen voor hun leerlingen en kunnen zo altijd zien welke leerling begeleiding nodig heeft en welke maatregelen daarbij horen.

Voor de ouders zelf is het ook niet evident om de weg te vinden in de verschillende maatregelen en te achterhalen wat het beste is voor hun kind. Op de ene school hebben sommige ouders een goed contact met het CLB en kunnen ze daar terecht met hun vragen, anderen hebben dan weer moeite om afspraken vast te krijgen.

Veel kinderen hebben al in de loop van de lagere schooltijd een diagnose gekregen dus de ouders hebben al een lange weg afgelegd. Het was voor hun ouders niet evident om de juiste informatie te vinden en te leren begrijpen wat de leerstoornis van hun kind precies inhield. Er blijkt een nood aan meer ondersteuning en aanreiken van informatiebronnen over leerstoornissen en STICORDI-maatregelen, vooral door het CLB.

Een ouder had de ervaring dat zij werd gevraagd wat een passende maatregel voor haar kind was, maar daar had ze toen ook geen antwoord op, omdat ze als ouder niet alle maatregelen kent.

Anderzijds bestaan er veel maatregelen op papier maar wil de school niet altijd mee nadenken over wat de meest passende maatregel is.

Onder de ouders is er ook een leerkracht. Zij vertelt dat het ook als leerkracht voor haar niet evident is om aan informatie te komen of te ontdekken wat er nu het beste is voor de leerling. Ze weet niet goed wat de leerling goed zal doen of wanneer ze het te gemakkelijk maakt.

Vooral wanneer het gaat over de secundaire school, is het voor de leerling zelf ook dikwijls moeilijk om de leerstoornis te erkennen en de maatregelen te aanvaarden. Veel leerlingen willen immers niet 'anders' zijn dan de rest. Wanneer ze de nodige maatregelen niet automatisch aangereikt krijgen, zal het voor veel leerlingen een enorme drempel zijn om hiernaar te vragen, vooral wanneer hun leeftijdsgenoten erbij zijn en het kunnen horen, (bijv. bij een examen).

Huiswerk en STICORDI-maatregelen

Tenslotte halen we nog even het 'huiswerk maken' aan. Voor veel ouders en kinderen met leerstoornissen betekent dit een extra tijdsinvestering en een hap uit de vrije tijd. Kinderen met een leerstoornis hebben er dan al een extra vermoeiende dag op zitten omdat het hen meer energie en inspanning vraagt om de lessen te volgen. Sommige ouders zouden het een goed idee vinden om dit af te schaffen maar vragen zich af of dit wel mogelijk is in het huidige onderwijssysteem. Voor andere ouders is dit ondenkbaar; het huiswerk is voor hen een barometer hoe hun kind het doet en waar het een probleem mee heeft. Sommige ouders waren diegenen die de problemen het eerst ondervonden en zagen, dankzij het huiswerk van het kind, nog voor de school dat deed.

Een andere ouder geeft dan weer aan dat dit afhankelijk is van kind tot kind. Zij had de ervaring dat haar kind 'op' was, het had geen energie meer over na een dag van enorme inspanning om de lessen van die dag door te komen, alle extra taakjes waren er dan teveel aan. Voor sommige kinderen zou het alleen maar positief zijn dat ze geen huiswerk moeten maken en zich 's avonds kunnen ontspannen.

In sommige gezinnen brengt het huiswerk ook veel problemen en conflicten met zich mee.

Leerkrachten zouden in elk geval meer moeten nadenken over het huiswerk dat ze meegeven, vinden ouders. Is het huiswerk echt nodig?

Er moet ook gewaakt worden over het teveel aan huiswerk; er is de afspraak dat leerkrachten zouden waken over hoeveel huiswerk ze meegeven in verhouding met collega's, maar er zijn leerkrachten die zich daar niet aan houden waardoor het huiswerk toch weer opstapelt.

Huiswerk zou ook enkel remediëren tot doel mogen hebben en niet het aanleren van nieuwe dingen.

Conclusie

Algemeen kon besloten worden uit de avond dat ouders de inspanningen van scholen en leerkrachten in leezorg zeker waarderen, toch ontbreekt nog vaak de kennis hierover. Van ouders wordt soms verwacht dat zij kennis of oplossingen overbrengen. In sommige gevallen wordt pas dan tot actie overgegaan door school

of leerkrachten. Dit is een vreemde beweging. Ouders stellen dan ook vast dat daardoor een heleboel kinderen niet voldoende kansen krijgen; de kinderen wiens ouders de taal niet machtig zijn of die niet mondig genoeg zijn om zelf stappen te ondernemen en te ijveren voor hulp voor hun kind.

De grootste struikelblokken voor ouders

In de praktijk blijkt de toepassing en invulling van STICORDI-maatregelen nog dikwijls afhankelijk van de inzet van school en/of ouders. Vaak begint de zoektocht van ouders en leerkrachten naar de inzet van de STICORDI-maatregelen pas op het moment dat de leerproblemen duidelijk zijn of zelfs nog later, wanneer een diagnose van een leerstoornis wordt gesteld. Op dat moment slepen de problemen voor het kind dikwijls al een tijd aan en heeft het kind al een leerachterstand opgelopen. De toepassing van de maatregelen verloopt nog dikwijls in willekeur, soms pas nadat ouders er een ware strijd voor moeten leveren hebben. Soms botsen ouders zelfs in eenzelfde school op verschillende houdingen; waar de ene leerkracht flexibel en creatief omgaat met Sticordi, biedt een andere leerkracht grote weerstand. Soms neemt de school een starre houding aan en moeten ouders op zoek naar een andere school voor hun kind.

De weerstand van sommige onderwijsprofessionelen om met STICORDI-maatregelen aan de slag te gaan creëert niet alleen ongelijke kansen voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, het creëert ook ongelijkheid binnen de groep kinderen met extra leerbehoeften. Het zijn immers de kinderen met de goed opgeleide, mondig ouders die sterk genoeg in hun schoenen staan om initiatief te nemen, zich te informeren en strijd te leveren tegen weerstanden, die de grootste kans hebben om de noodzakelijke ondersteuning te krijgen. Ouders die niet mondig of weerbaar zijn, durven minder strijd leveren of moeten het afleggen tegen de mondigheid van professionelen en krijgen de nodige ondersteuning voor hun kinderen niet.

De weerstand tegen STICORDI-maatregelen is ongegrond. Niet alleen zijn de maatregelen gemakkelijk te integreren in het klasgebeuren, de maatregelen kunnen ook ingezet worden voor meerdere kinderen tegelijk en een vlot en natuurlijk gebruik ervan komt alle kinderen ten goede.

De weerstand tegen STICORDI-maatregelen is dikwijls terug te voeren op angst voor het onbekende ervan en de schrik voor grote (negatieve) implicaties. De belangrijkste factor die deze angst kan ondermijnen, is kennis van zaken en oefening...want die baart kunst.

Heb je na het lezen van deze ouderblik nog opmerkingen of vragen? Contacteer ons dan gerust via eva.de.blieck@g-o.be of bel 0474/06.91.80